

40	את כל השנים ביחד, וגם למה הקדים את המספר המועט	1	נאמר בפסוק הפותח את פרשת השבוע:
41	היחידות למספר המרובה, העשרות והמאות דלא כמו במספר	2	ויחי יעקב בארץ מצרים שבע עשרה שנה, ויהי ימי יעקב
42	שני חיי אברהם, המופיע בתורה להיפך מאת שנה ושבעים שנה	3	שני חיו שבע שנים וארבעים ומאת שנה ¹ . וצריך להבין,
43	וגם במספר שנות חייו נאמר מאת	4	לשם מה הוצרך הכתוב לפרש מספר השנים שחי יעקב
44	שנה ושמונים שנה ¹⁰ ,	5	בארץ מצרים, והלא כבר
45	שמקדים את המספר	6	נאמר לפני זה בפרשת ויגש
46	המרובה של המאות והעשרות	7	שבועמדו לפני פרעה היה
47	למספר המועט ¹¹ של היחידות?	8	יעקב בן שלושים ומאת
48	(ב) והענין הוא, דהנה יעקב	9	שנה ² , וכיון שכל שנות חייו
49	הוא אותיות יו"ד עקב ¹² ,	10	היו קמ"ז, הרי מעצמו מאליו
50	והמשמעות הפנימית של הדברים היא	11	מובן שחי בארץ מצרים י"ז
51	היו"ד קאי מכוונת על הנשמה	12	שנה ³ שהרי מאה וארבעים ושבע
52	כפי שהיא למעלה, לפני ירדתה	13	פחות מאה ושלושים הם שבע עשרה.?
53	לעולם הזה להתלבש בגוף גשמי	14	וגם צריך להבין כללות
54	בבחינת טהורה היא ¹³ , כפי	15	הענין הותכן הכללי בכך שהכתוב
55	שאומרים בנוסח ברכת 'אלקי נשמה'	16	מבדיל את השנים שחי יעקב
56	בברכות השחר 'אלקי, נשמה שנתת בי	17	בארץ מצרים מפל שאר
57	טהורה היא" דהינו בעולם	18	שנות חייו ⁴ , ומונה את השנים
58	האצילות ¹⁴ , כאשר הנשמה נמצאת	19	הללו בנפרד שמזה מובן ששנים
59	עדיין במקור והשוש העליון שלה	20	אלו היו מבחר שנות חייו ⁵ ,
60	באלוקות הוא עולם האצילות, העולם	21	דלכאורה, איך יתכן שיעקב
61	הנעלה ביותר בין ארבעת העולמות	22	אבינו, בחיר האבות ⁶ , היינו
62	הרוחניים הכלליים אצילות-בריאה	23	שאפילו בין האבות עצמם יש ליעקב
63	יצירה-עשיה שנרמזים בהמשך נוסח	24	אבינו מעלה מיוחדת והיו מבחר
64	ברכה זו "אתה בראתה" – כנגד עולם	25	שנות חייו השנים הטובות ביותר
65	הבריאה, "אתה יצרתה" – כנגד עולם	26	שלו י"ז שנה שגור בארץ
66	היצירה, ו"אתה נפתחה בי" – כנגד	27	מצרים, הנקראת בתורה ערות
67	עולם העשייה שענינו של עולם	28	הארץ ⁷ (כפי ששאל הצמח
68	האצילות בפספירות הוא ספירת	29	צדק' את זקנו אדמו"ר הזקן ⁸
69	החקמה, שהיא הספירה הראשונה	30	בהיותו ילד)?
70	והעליונה ביותר ובה יש גילוי אלוקות	31	גם צריך להבין ⁴ מה שכתוב
		32	במנין שנות חיי יעקב, שבע
		33	שנים וארבעים ומאת שנה,
		34	למה הבדיל הפסוק מספר
		35	המועט דשבע שנים ממספר
		36	המרובה דארבעים ומאת
		37	שנה, תוך הבדלה של המספר שבע
		38	דווקא ולא אמר שבע
		39	וארבעים ומאת שנה והי' כולל

בס"ד. שבת פרשת ויחי, ו"א

טבת, ה'תשכ"ז

(הנחה בלתי מוגה)

1 ויחי יעקב בארץ מצרים שבע עשרה שנה, ויהי ימי יעקב
2 ויהי ימי יעקב שני חיו שבע שנים וארבעים ומאת שנה¹. וצריך להבין, לשם מה
3 הוצרך הכתוב לפרש מספר השנים שחי יעקב בארץ מצרים, והלא כבר
4 נאמר לפני פרעה היה יעקב בן שלושים ומאת שנה², וכיון שכל שנות חייו
5 היו קמ"ז, הרי מעצמו מאליו מובן שחי בארץ מצרים י"ז שנה³ שהרי מאה וארבעים ושבע
6 פחות מאה ושלושים הם שבע עשרה.?
7 וגם צריך להבין כללות הענין הותכן הכללי בכך שהכתוב מבדיל את השנים שחי יעקב
8 בארץ מצרים מפל שאר שנות חייו⁴, ומונה את השנים הללו בנפרד שמזה מובן ששנים
9 אלו היו מבחר שנות חייו⁵, דלכאורה, איך יתכן שיעקב אבינו, בחיר האבות⁶, היינו
10 שאפילו בין האבות עצמם יש ליעקב אבינו מעלה מיוחדת והיו מבחר שנות חייו
11 השנים הטובות ביותר שלו י"ז שנה שגור בארץ מצרים, הנקראת בתורה ערות
12 הארץ⁷ (כפי ששאל הצמח צדק' את זקנו אדמו"ר הזקן⁸). גם צריך להבין⁴ מה שכתוב
13 במנין שנות חיי יעקב, שבע שנים וארבעים ומאת שנה, למה הבדיל מספר המועט דשבע שנים
14 ממספר המרובה דארבעים ומאת שנה, ולא אמר שבע וארבעים ומאת שנה, וגם למה הקדים את המספר המועט למספר המרובה, דלא כמו במספר
15 שני חיי אברהם, מאת שנה ושבעים שנה וחמש שנים⁹, וכן ביצחק, מאת שנה ושמונים שנה¹⁰, שמקדים את המספר המרובה למספר המועט¹¹.

(ב) והענין הוא, דהנה יעקב הוא יו"ד עקב¹², היינו קאי על הנשמה כפי שהיא למעלה, בבחינת טהורה היא¹³, דהינו בעולם האצילות¹⁴,

(1) ריש פרשתנו. (2) ויגש מזו, ט. (3) ראה גם אוה"ח כאן. (4) ראה גם רד"ה ויחי יעקב תרכ"ח (סה"מ תרכ"ח ע' ג. נ. 5) ע"פ פ"י בעה"ט. (6) שעה"פ תולדות כז, כה. וראה ג"כ ב"ר פ"עו, א. זח"א קיט, ב. קמז, ב. (7) מקץ מב, ט. שם, יב. וראה קה"ר פ"א, ד. (8) אגרות קודש אדמו"ר מוהרי"צ ח"ה ע' שעג (נעתק ב"היום יום" יח טבת). וראה לקו"ש ח"י ע' 160 ואילך. (9) חיי שרה כה, ז. (10) וישלח לה, כח. (11) ראה גם אוה"ח כאן - הובא באוה"ת ריש פרשתנו (שנב, ב). רד"ה ויחי יעקב תרנ"ב (סה"מ תרנ"ב ע' יג). (12) פרדס שער כג (שער ערכי הכינויים) בערכו. עץ חיים שער ג (שער סדר האצילות) פ"ב. תו"א ויצא כא, א. וישב כז, ב. כט, א. (13) ברכת "אלקי נשמה". (14) ראה לקו"ת פ' ראה כז, א. ובכ"מ.

ויחי יעקב בארץ מצרים שבע עשרה שנה

ביאור בדרך אפשר

1 (יותר מאשר בכל שאר הספירות) **אות יו"ד שָׁל שֵׁם הַיְוִי** שבארבע
 2 אותיותיו נרמזו כל עשר הספירות והיו"ד שהיא בחינת נקודה לבד מרמות
 3 לחכמתו יתברך שהיא בבחינת העלם והסתר קודם שבאה לבחינת התפשטות
 4 וגילוי ההשגה וההבנה (תניא, אגרת התשובה, פרק ד.) **וְעַקֵּב, שְׁהוּא סוֹף**
 5 **הַרְגָּל**, היינו הנקודה התחתונה ביותר
 6 ברגל עצמה, **מִזְרְהָ עַל יְרִידָתָהּ**
 7 **הַנְּשָׁמָה** ממקורה ורשעה הנעלה
 8 בעולם האצילות **עַד לְמִדְרֵיגָהּ**
 9 **הַיּוֹתֵר תַּחְתּוֹנָה, בְּחִינַת עַקֵּב,**
 10 **וְהֵינּוּ שְׁתַּחֲלִילָה הִיא יְרִידָתָהּ**
 11 **הַנְּשָׁמָה בְּעוֹלָם הָאֲצִילוֹת**
 12 **גּוֹפָא** עצמו **מִסְפִּירַת הַחֲכָמָה**
 13 שהיא כאמור הספירה הראשונה
 14 והעליונה ביותר עד **לְסְפִירַת**
 15 **הַמַּלְכוּת**, שהיא הספירה האחרונה
 16 והתחתונה ביותר **שְׁנִקְרָאתָ**
 17 **עַקֵּב¹⁵, וְאַחֲרֵי-כֵן** אחרי היירידה
 18 הראשונית של הנשמה בעולם
 19 האצילות עצמו **הִיא הַיְרִידָה**
 20 הנוספת מעולם האצילות **לְעוֹלָמוֹת**
 21 **בְּרִיאָה-יְצִירָה-עֲשִׂיָּה**, כנזכר
 22 לעיל, **שְׁזָהוּ עֲנִין "בְּרִאָתָהּ"**
 23 **"יְצִירָתָהּ" וְנִפְתָּחָהּ,** **שְׁהֵם**
 24 **כִּנְגָד ג' הָאוֹתוֹת** הבאות אחרי
 25 האות י', בחינת החכמה שכנגד עולם
 26 האצילות והן האותיות הו"ה **דְּשֵׁם**
 27 **הַיְוִי, שְׁעַל-יְדוֹ** על ידי שם הוי'
 28 כולו **הוּא עֲנִין הַהֲתַהוּוֹת** של
 29 העולמות והנבראים מאלוקות, **כִּפְדוּעַ**
 30 **שְׁפָלּוֹת עֲנִין הַהֲתַהוּוֹת**
 31 **וּכְלָלוֹת עֲנִין הַהֲשַׁתְּלָשׁוֹת**
 32 של האורות האלוקים היורדים
 33 ומשתלשלים זה מזה בסדר והדרגה
 34 (כמו שלשלת שהטבעות שלה אחוזות
 35 זו בזו) **הוּא עַל-יְדֵי ד' אוֹתוֹת**
 36 **שֵׁם הַיְוִי, שְׁעֲנִינָן הוּא צְמִצּוּם**
 37 **וְהַתְּפַשְּׁטוֹת הַמְּשָׁכָה**
 38 **וְהַתְּפַשְּׁטוֹת¹⁶**, כמבואר באגרת התשובה שבתניא (פרק ד, כמובא לעיל):
 39 "היו"ד שהיא בחינת נקודה לבד מרמות לחכמתו ית' שהיא בבחינת העלם
 40 והסתר קודם שבאה לבחינת התפשטות... ואחר שבאה לבחינת התפשטות
 41 וגילוי ההשגה וההבנה... נכללת ונרמזת באות ה"א שיש לה בחינת התפשטות
 42 לרוחב... וגם לאורך", ומבואר בחסידות שאין הכוונה לצמצום שנובע ממידת
 43 הדין וכוונתו למנוע השפעה אלא לצמצום שהוא חלק בלתי נפרד מתהליך
 44 ההשפעה, כשם שהרב מתמצת לתלמידו בקצרה רעיון עמוק. ועוד מבואר
 45 שהאותיות יו"ד וה"א רומזות לצמצום והתפשטות, והאותיות וא"ו וה"א

ביאור בדרך אפשר

רומזות להמשכת וירידת השפע מלמעלה למטה וגם האות וא"ו שראשה כמו
 יו"ד והמשכה בקו ארוך רומזת על כך שתחילה יש צמצום ואחר-כך ישנה
 התפשטות והמשכה וגם ה"א האחרונה, כמו הראשונה, רומזת להתפשטות
 וגם **יְרִידָה זוֹ** מאצילות לבריאה, ומבריאה ליצירה ויצירה לעשיה **הִיא**
עַל-יְדֵי סְפִירַת הַמַּלְכוּת
שְׁכָּבְלָה עוֹלָם שהיא המעלימה
 ומסתירה את האור שבספירות
 שמעליה (בכל עולם לפי ענינו),
 ומורידה אותו בפועל לעולם שמתחתיו
שְׁזָהוּ סְפִירַת הַמַּלְכוּת עֲנִין
'עַקֵּב', כמו העקב שברגל שהוא
 הסוף ותחתית של גוף האדם **וְעַד**
לְיְרִידָה בְּחִינַת 'עַקֵּב' מִמָּשׁ,
 הסוף ותחתית של ארבעת העולמות
דְּהֵינּוּ בְּעוֹלָם הַזֶּה הַגְּשָׁמִי
שְׁאִין תַּחְתּוֹן לְמִטָּה הַיְמָנָה.
וְעַל זֶה נֶאֱמַר בפסוק זה **וַיְחִי**
וַעֲקֵב, הֵינּוּ שְׁפִירַת הַנְּשָׁמָה
מִבְּחִינַת יו"ד שהיא בחינה גבוהה
 ונעלית ביותר **לְבַחְיַת עַקֵּב** שהיא
 בחינה תחתונה ביותר (ענין שנרמז
 בשם **וַעֲקֵב** שהוא אותיות יו"ד עקב,
 כאמור) **הִיא בְּכַדִּי שְׁעַל-יְדֵי-זָה**
 על ידי היירידה הגדולה הו"ו **יְהִיָּה**
עֲנִין "וַיְחִי", **הֵינּוּ שְׁדוּקָא**
עַל-יְדֵי יְרִידָתָהּ לְמִטָּה, בְּאֵה
הַנְּשָׁמָה לְמִדְרֵיגַת "וַיְחִי"
 שהיא מדרגה גבוהה ביותר שהנשמה
 לא היתה מגיעה אליה ללא היירידה, כך
 שבעצם היירידה היא "צורך עליה".
וְצָרִיף לְהַבִּין, אִיךָ אֶפְשָׁר איך
 ייתכן **שְׁעַל-יְדֵי יְרִידָתָהּ לְמִטָּה**
 דווקא **יְהִיָּה אֶצֶל הַנְּשָׁמָה עֲנִין**
"וַיְחִי" (עַל-דֶּרֶךְ קוֹשֵׁיַת
הַצְּמִחַ צְדָקָה הַגָּל איך ייתכן
 שמבחר שנותיו של יעקב היו דווקא
 במצרים), **דְּלְכַאוּרָה, הָרִי**
אֲדַרְבָּה, בפשטות, הדברים הפוכים **שְׁדוּקָא לְמַעְלָה** בעולמות עליונים
 ורומזים שבהם יש גילוי אלוקות **הוּא אֲמִיתִית עֲנִין הַחַיּוּת, כְּמוֹ**
שְׁפָתוֹב¹⁷ דברבי אליהו הנביא שנאמרו בלשון שבועה **חֵי הַיְוִי גו'**
אֲשֶׁר עֲמַדְתִּי לְפָנָיו, דְּקָאִי שהכוונה היא **עַל הַנְּשָׁמָה בְּהִיּוֹתָהּ**
לְמַעְלָה, קוֹדֵם יְרִידָתָהּ לְמִטָּה בעומדה לפני ה', והפסוק מדייק
 ואומר "חֵי ה'", להורות ש"לפני ה'" הוא החיים האמיתיים, ולכן מתחזקת
 השאלה מדוע הנשמה זוכה להתעלות גדולה ביותר דווקא על ידי היירידה
 לעולם הזה התחתון ביותר הרחוק ביותר ממקור החיים האמיתיים? **?**

(15) פרדס שם. (16) ראה לקו"ת בשלח א, א. ובכ"מ. (17) מלכים"א יז, א. וראה סה"מ ה'ש"ת ע' 13. ובכ"מ.

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 (ג) וַיּוֹכֵן בְּהִקְדָּיִם¹⁸ הַבְּאוּר עַל-פִּי חֲסִידוֹת בְּמֵאֲמַר הַמְּשֻׁנָּה¹⁹
 2 יָפָה עַד־יָפָה שְׁעָה אַחַת בְּתִשְׁבֻּכָה וּמַעֲשִׂים טוֹבִים בְּעוֹלָם הַזֶּה
 3 מִכָּל חַיֵּי הָעוֹלָם הַבּוֹ, וְהִינּוּ שְׂאֵף-עַל-פִּי שְׁנֵאֲמַר (בְּהִמְשֹׁךְ
 4 מִשְׁנָה זו גּוֹפֵא עֲצֻמָּה) יָפָה שְׁעָה אַחַת שֶׁל קוֹרַת רוּחַ בְּעוֹלָם
 5 הַבּוֹ מִכָּל חַיֵּי הָעוֹלָם הַזֶּה.
 6 ואם כן יש לעולם הבא עדיפות ברורה
 7 על העולם הזה מִכָּל-מְקוֹם יָפָה
 8 שְׁעָה אַחַת בְּתִשְׁבֻּכָה וּמַעֲשִׂים
 9 טוֹבִים בְּעוֹלָם הַזֶּה וְיֵשׁ לָהּ יִתְרוֹן
 10 ועדיפות (לא רק מִכָּל חַיֵּי
 11 הָעוֹלָם הַזֶּה סַחַם שֵׁאִינִם חַיִּים שֶׁל
 12 "תשובה ומעשים טובים", וְלֹא רַק
 13 מִשְׁעָה אַחַת בְּלִבְדוֹ שֶׁל קוֹרַת
 14 רוּחַ בְּעוֹלָם הַבּוֹ, אֲלָא שְׁנֵה
 15 אַחַת בְּלִבְדוֹ שֶׁל תְּשׁוּבָה וּמַעֲשִׂים טוֹבִים
 16 בְּעוֹלָם הַזֶּה עַד־יָפָה גַּם) מִכָּל חַיֵּי
 17 הָעוֹלָם הַבּוֹ.
 18 וְצָרִיף לְהִבְיִין²⁰ מֵהוּ טַעַם הַדְּבַר,
 19 הֲלֹא יָדוּעַ שֶׁכְּלֹלוֹת הַעֲבוּדָה
 20 הַתּוֹרָה וּמִצְוֹת (הַנִּקְרָאוֹת בְּמִשְׁנֵה
 21 כִּאֵן תְּשׁוּבָה וּמַעֲשִׂים טוֹבִים)
 22 הוּא פְּרִי לַעֲשׂוֹת לְבוֹשִׁים
 23 לְנִשְׁמָה שְׁעַל-יְדֵי-זֶה תוֹכַל
 24 לִיהְנוֹת מִזֵּיו הַשְּׂכִינָה בְּגַן-
 25 עֵדֶן, פְּדֹאֵיתָא כְּמוֹבֵא בְּזִהר²¹
 26 בְּפִירוּשׁ הַפְּתוּב²² וְאַבְרָהָם
 27 זָקֵן בָּא בְּיָמִים וְ[כֵן בְּדוֹד
 28 כְּתִיב²³ וְהַמְּלֹךְ דְּדוֹד זָקֵן בָּא
 29 בְּיָמִים, שְׂבִהֵמֶשֶׁךְ לְזֶה וְהַמְּלֹךְ דְּדוֹד זָקֵן בָּא
 30 לְתִיאורוֹ שֶׁל דוֹד כ"זקן" נֶאֱמַר²⁴
 31 וַיִּקְרְבוּ יָמֵי דְּדוֹד לְמוֹת, כְּמוֹ
 32 שְׂכָתוֹב בְּהַפְּטָרָה, עַל-דֶּרֶךְ
 33 מֵה שְׂכָתוֹב בְּפָרְשָׁה²⁵ זוֹ פִּרְשַׁת
 34 ויחי לגבי יעקב אבינו וַיִּקְרְבוּ יָמֵי
 35 יִשְׂרָאֵל לְמוֹת, בְּאִינוֹן יוֹמִין
 36 עַל־אִינוֹן כו', בְּאוֹתָם יָמִים עַל־יוֹנִים
 37 שֶׁהֵם הַלְּבוּשִׁים הַתּוֹרָה
 38 וּמִצְוֹת, שְׂלֵא הִיָּה לְבוּשָׂא
 39 דְּחִסְרָא כו' שְׂלֵא הִיָּה חֲסֵר לוֹ,
 40 לְאַבְרָהָם אַבִּינוּ, לְבוּשׁ. כְּלוֹמַר, כִּשֵּׁם
 41 שֵׁשׁ לְבוּשִׁים גַּשְׁמִיִּים לְגוֹף הָאָדָם, כְּמוֹ
 42 כֵּן יֵשׁ לְבוּשִׁים רוּחָנִיִּים לְנִשְׁמַת הָאָדָם,

18 (ג) וַיּוֹכֵן בְּהִקְדָּיִם¹⁸ הַבְּאוּר בְּמֵאֲמַר הַמְּשֻׁנָּה¹⁹
 2 יָפָה שְׁעָה אַחַת בְּתִשְׁבֻּכָה וּמַעֲשִׂים
 3 טוֹבִים בְּעוֹלָם הַזֶּה מִכָּל חַיֵּי הָעוֹלָם הַבּוֹ, וְהִינּוּ
 4 שְׂאֵף-עַל-פִּי שְׁנֵאֲמַר (בְּהִמְשֹׁךְ מִשְׁנָה זו גּוֹפֵא)
 5 יָפָה שְׁעָה אַחַת שֶׁל קוֹרַת רוּחַ בְּעוֹלָם הַבּוֹ מִכָּל
 6 חַיֵּי הָעוֹלָם הַזֶּה, מִכָּל-מְקוֹם יָפָה שְׁעָה אַחַת
 7 בְּתִשְׁבֻּכָה וּמַעֲשִׂים טוֹבִים בְּעוֹלָם הַזֶּה (לא רק
 8 מִכָּל חַיֵּי הָעוֹלָם הַזֶּה, וְלֹא רַק מִשְׁעָה אַחַת שֶׁל
 9 קוֹרַת רוּחַ בְּעוֹלָם הַבּוֹ, אֲלָא גַּם) מִכָּל חַיֵּי
 10 הָעוֹלָם הַבּוֹ. וְצָרִיף לְהִבְיִין²⁰, הֲלֹא יָדוּעַ שֶׁכְּלֹלוֹת
 11 הַעֲבוּדָה הַתּוֹרָה וּמִצְוֹת (תְּשׁוּבָה וּמַעֲשִׂים
 12 טוֹבִים) הוּא פְּרִי לַעֲשׂוֹת לְבוֹשִׁים לְנִשְׁמָה שְׁעַל-
 13 יְדֵי-זֶה תוֹכַל לִיהְנוֹת מִזֵּיו הַשְּׂכִינָה בְּגַן-עֵדֶן,
 14 פְּדֹאֵיתָא בְּזִהר²¹ בְּפִירוּשׁ הַפְּתוּב²² וְאַבְרָהָם זָקֵן
 15 בָּא בְּיָמִים וְ[כֵן בְּדוֹד כְּתִיב²³ וְהַמְּלֹךְ דְּדוֹד זָקֵן בָּא
 16 בְּיָמִים, שְׂבִהֵמֶשֶׁךְ לְזֶה נֶאֱמַר²⁴ וַיִּקְרְבוּ יָמֵי דְּדוֹד
 17 לְמוֹת, כְּמוֹ שְׂכָתוֹב בְּהַפְּטָרָה, עַל-דֶּרֶךְ מֵה
 18 שְׂכָתוֹב בְּפָרְשָׁה²⁵ וַיִּקְרְבוּ יָמֵי יִשְׂרָאֵל לְמוֹת],
 19 בְּאִינוֹן יוֹמִין עַל־אִינוֹן כו', שֶׁהֵם הַלְּבוּשִׁים הַתּוֹרָה
 20 וּמִצְוֹת, שְׂלֵא הִיָּה לְבוּשָׂא דְּחִסְרָא כו'. וְכְמוֹ
 21 שְׂכָתוֹב רַבְּנֵי הַזָּקֵן ב'אֲגָרָת הַקֵּדָשׁ'²⁶ שְׁעֵנִן הַכֶּרֶחַ
 22 וְצוֹרֶךְ לְבוֹשִׁים אֵלּוּ מְבוֹאֵר בְּזִהר²⁷, כִּי אִי-
 23 אֶפְשָׁר לְשׁוּם נְבָרָא לְהַשִּׁיג שׁוּם הַשְּׂגָה בְּבוֹרָא,
 24 וְגַם אַחְרֵי אֲשֶׁר הָאִיר ה' מְאוּרוֹ יִתְבָּרַךְ כו' לֹא
 25 יִכְלֶה הַנְּפֶשׁ אוֹ הָרוּחַ לְמִסְבַּל הָאוּר כִּי טוֹב כו',
 26 אִם לֹא שְׂמִבְחֵינָת אִוֹר זֶה עֲצֻמּוֹ תִּשְׁתַּלְּשַׁל
 27 וְתִמְשָׁךְ מִמֶּנּוּ אִינוֹן הָאֲרָה כו' עַד שְׂיִבְרָא מִמֶּנּוּ
 28 לְבוּשׁ אַחַד נְבָרָא מְעִין מֵהוּת אִוֹר זֶה, שְׂדָרְכּוֹ
 29 תוֹכַל לְהִנּוֹת מִזֵּיו אִוֹר זֶה, כְּמִשְׁלַל הָרוּאָה בְּשִׁמְשׁ
 30 דֶּרֶךְ עֲשִׂשִׁית זָכָה וּמְאִירָה כו'. וְלִפִּי זֶה נִמְצָא
 31 שְׂכַל עֲנִין הַתּוֹרָה וּמִצְוֹת אִינוֹן עֲנִין עֵיקָרִי אֲלָא רַק כְּמוֹ דְּבָר טַפַּל, שְׂתִּכְלִיתוֹ

(18) בהבא לקמן - ראה ד"ה ויחי יעקב תרכ"ח. (19) אבות פ"ד מ"ז. (20) ראה גם תו"א חיי שרה טז, א. (21) ראה זח"א רכד, א. וראה שם קכט, א. (22) חיי שרה כד, א. (23) מלכים"א א, א. (24) שם ב, א. (25) מז, כט. (26) סכ"ט. (27) ח"ב רי, ב. רכט, ב.

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

- 1 אֶלֶּא רַק כְּמוֹ דָּבָר טָפַל לַעֲיָקָר, אֲמַצְעֵי שְׁתַּכְלִיתוּ הִיא
- 2 שְׁעַל-יְדֵי-זֶה יִזְכֶּה הָאָדָם ל"לְבוּשִׁים" שְׂבָאֲמַצְעוֹתָם תִּקְבַּל הַנְּשֻׁמָּה
- 3 אֶת הַגִּילּוּי שֶׁל הָאוֹר הָאֱלוֹקִי דְעוֹלָם הַבָּא. וְעַל-פִּי-זֶה אֵינוֹ
- 4 מוֹבָן אִיךָ אֶפְשָׁר לִזְמַר יָפֵה עֲרִיפָה שְׁעָה אַחַת בְּתִשׁוּבָה
- 5 וּמַעֲשִׂים טוֹבִים בְּעוֹלָם הַזֶּה
- 6 מִכָּל חַיֵּי הָעוֹלָם הַבָּא, הֲלֵא
- 7 כֵּל עֲנִין הַתְּשׁוּבָה וּמַעֲשִׂים
- 8 טוֹבִים הוּא טָפַל לְהַגִּילּוּי
- 9 דְעוֹלָם הַבָּא וְאֵינוֹ אֵלָּא אֲמַצְעֵי
- 10 דְרַכּוּ יוֹכֵל הָאָדָם לִיהֲנוֹת מֵהָאוֹר
- 11 הָאֱלוֹקִי בְעוֹלָם הַבָּא.?
- 12 אִךְ הָעֲנִין הוּא, דְבִקְאָמַת הַנֶּה
- 13 עֲיָקָר קִיבּוּל הַשְּׂכָר עַל לִימּוֹד
- 14 הַתּוֹרָה וְקִיּוּם הַמִּצְוֹת בְּעוֹלָם הַזֶּה,
- 15 כְּנִשְׁמָה בְּגוֹף, אֵינוֹ בְּגִין-עֲדָן שֶׁם
- 16 הַנִּשְׁמוֹת נִהְיִין מ"זוֹ הַשְּׂכִינָה" שְׂמֵאִיר
- 17 וּמִתְגַּלָּה, כִּי-אֵם לְעֵתִיד-לָבֵא
- 18 אַחֲרֵי הַגְּאוּלָּה הַשְּׁלִימָה בְּעוֹלָם
- 19 הַתְּחִיָּה, לְאַחַר תְּחִיַּת הַמֵּתִים כְּאֲשֶׁר
- 20 הַגּוֹפּוֹת יִקְוּמוּ לְתַחִיהָ כִּךְ שְׂעִיקָר הַשְּׂכָר
- 21 יִינָתֵן לְנִשְׁמוֹת בְּגוֹפֵים דְּוָקָא,
- 22 וְהֵינּוּ שְׁהַגִּילּוּי דְּגִין-עֲדָן הוּא
- 23 רַק זֵיו תּוֹרָתָם וְעִבּוֹדָתָם,
- 24 הַתְּגִלוֹת אֱלוֹקִית שְׂנִשְׁכַּחַת וּמִתְגַּלִּית עַל
- 25 יְדֵי לִימּוֹד הַתּוֹרָה וְעִבּוֹדָתָהּ ה' שֶׁל הָאָדָם
- 26 כִּךְ שֶׁהִיא זֵיו שְׂבָא מִתּוֹרָתָם וְעִבּוֹדָתָם
- 27 שֶׁל הַנִּשְׁמוֹת דְּהֵינּוּ זֵיו וְהָאֲרָה
- 28 בְּלָבָד, וְלֹא עֲצָם הַמִּצְוָה, כִּיּוּן
- 29 שֶׁהַגִּילּוּי הוּא מוֹגֵדֵר כ"זוֹ" שֶׁל הַתּוֹרָה
- 30 וְהַמִּצְוֹת אֵין הוּא בֵּא כְּשִׂכְרָה עַל עֲצָם
- 31 הַמִּצְוָה וְאֵילוֹ עֲיָקָר שְׂכָר
- 32 הַמִּצְוָה, שְׁזָהוּ עֲנִין "שְׂכָר
- 33 מִצְוָה מִצְוָה"²⁸, הַמִּשְׁמַעוֹת
- 34 הַפְּנִימִית שֶׁל מֵאֲמֵר חֲכָמֵינוּ ז"ל "שְׂכָר
- 35 מִצְוָה מִצְוָה" (בְּנוֹסֵף לְפִירוּשׁ הַפְּשׁוּט
- 36 שֶׁהָעוֹשֶׂה מִצְוָה אַחַת יִזְכֶּה לְעִשׂוֹת
- 37 מִצְוֹת נוֹסֵפּוֹת) הִיא שְׂשֻׁכָר
- 38 הַמִּצְוָה עֲיָקָר הַפְּעוּלָה וְהַתּוֹצֵאָה שֶׁל
- 39 הַמִּצְוָה הִיא הַמִּצְוָה עֲצָמָה²⁹,
- 40 דְּהֵינּוּ עֲצָם הָאוֹר וְלֹא רַק חַיּוֹ
- 41 וְהָהָאָרָה (שֶׁהֵם מַחוּץ לְעֵצָם וּפְחוּתִים
- 42 מִמֶּנּוּ לֵאמֹר שִׁיעוֹר) שְׂנִשְׁמָשֻׁף עַל-
- 1 יְדֵי הַמִּצְוָה, יִתְגַּלָּה לְעֵתִיד-לָבֵא בְּעוֹלָם הַזֶּה דְּוָקָא, לְאַחַר
- 2 תְּחִיַּת הַמֵּתִים וְהֵינּוּ שְׂבָעוֹלָם הַבָּא נְהָיִים מִקִּיָּמֵי הַמִּצְוֹת מִזֵּיו
- 3 הַשְּׂכִינָה³⁰, זֵיו וְהָאֲרָה בְּלָבָד, לְפִי שְׂגָם עוֹלָם הַבָּא נִקְרָא
- 4 בְּשֵׁם עוֹלָם, מְלִשׁוֹן הָעֵלָם³¹, וְאֵילוֹ גִּילּוּי הַעֲצָמוֹת שֶׁל
- 5 הַקְּדוּשָׁה-בְּרוּךְ-הוּא בְּעֲצָמוֹ הוּא
- 6 בְּעוֹלָם הַזֶּה דְּוָקָא³² כְּפִי שִׁיחָה
- 7 לְעֵתִיד לְבוֹא, כְּאֲשֶׁר כָּבֵד לֹא יַעֲלִים
- 8 וְיִסְתֵּיר עַל הָאוֹר הָאֱלוֹקִי אֵלָּא הָאֱלוֹקוֹת
- 9 תְּהִיָּה כִּאֵן בְּגִלוֹ.
- 10 [אֲמָנָם, בְּכַדֵּי שְׁלֵעֵתִיד-לָבֵא
- 11 תּוֹכַל הַנְּשֻׁמָּה לְקַבֵּל אֶת עֲצָם
- 12 הָאוֹר שְׂנִשְׁמָשֻׁף עַל-יְדֵי
- 13 הַמִּצְוָה, צְרִיכָה לְקַבֵּל תְּחִילָה
- 14 בְּתוֹר הַקְּדָמָה וְהַכְּנָה אֶת הַהָאֲרָה
- 15 וְהֵינּוּ שְׂמִתְגַּלָּה בְּגִין-עֲדָן וְלִקְבַל
- 16 וְלִקְלוֹט אֶת הָאוֹר שְׂבוּ, בְּהִיּוֹתָהּ נִשְׁמָה
- 17 לְלֹא גוֹף. אִךְ לְהִיּוֹתָהּ בְּכַחֲנִת
- 18 נִבְרָא, כִּיּוּן שְׂגָם הַנִּשְׁמָה עִם הִיּוֹתָהּ
- 19 "חֵלֶק אֱלוֹקָה מִמֶּעַל מִמֶּשׁ" (תְּנִיא פֶּרֶק
- 20 ב) הִיא "נִבְרָא" מוֹגֵבֵל (וְכַפִּי שְׂנִתְכַבֵּר
- 21 לְעֵיל בְּתַחֲלִיל הַמֵּאֲמֵר בְּעִינֵין "אַתָּה
- 22 בְּרַאתָהּ, אַתָּה יִצְרַתָּה...") לֹא תּוֹכַל
- 23 לְקַבֵּל גִּילּוּי הָאוֹר שְׂבָגִין-עֲדָן
- 24 אֶלֶּא עַל-יְדֵי לְבוּשֵׁי הַמִּצְוֹת,
- 25 כְּמִבּוֹאָר לְעֵיל שְׁלֵלָא "לְבוּשִׁים" אֵין
- 26 הַנִּבְרָא יוֹכֵל לִיהֲנוֹת מֵאוֹרוֹ שֶׁל הַבּוֹרָא
- 27 וּמִכָּל-מְקוֹם הַמִּצְוֹת עֲצָמָן אִךְ
- 28 שְׂקִיּוּמָן הוּא בְּדַבְרֵים גְּשָׁמִים בְּעוֹלָם
- 29 הַזֶּה הֵן גְּבוּהוֹת יוֹתֵר מֵהֵינּוּ
- 30 הַנִּשְׁמָשֻׁף עַל-יְדֵין בְּגִין-עֲדָן,
- 31 וְכַעֲדוֹ שֶׁהֵינּוּ הוּא רַק הָאָרָה מוֹעֲטָה,
- 32 הִרֵי הַמִּצְוֹת קְשׁוּרוֹת בְּעֲצָמוֹתָהּ וּמֵהוֹתוֹ
- 33 שֶׁל הַקְּדוּשָׁה-בְּרוּךְ-הוּא בְּעֲצָמוֹ כִּי
- 34 עֲיָקָרָן הוּא בְּשִׁבְלֵי גִילּוּי עֲצָם
- 35 הָאוֹר לְעֵתִיד-לָבֵא].
- 36 (ד) וְעַל-פִּי-זֶה יוֹבָן הָעֲנִין
- 37 ד"וִיחֵי יַעֲקֹב", שְׂאֲמַתִּית
- 38 עֲנִין חֲסִיִּים הֵינּוּ חֲסִיִּים הַרוּחָנִיִּים
- 39 הָאֲמִיתִיִּים שֶׁל דְּבִקּוֹת בַּה' הוּא
- 40 בְּיַעֲקֹב, יו"ד עֲקֹב, שֶׁהוּא
- 41 עֲנִין יְרִידַת הַנְּשֻׁמָּה בְּחִיַּת יו"ד
- 42 לְמִטָּה לְבַחֲנִת "עֲקֹב" כְּדֵי

(28) אבות פ"ד מ"ב. (29) תניא פל"ט. (30) ראה ברכות יז, א. (31) לקו"ת שלח לו, ד. ובכ"מ. (32) ראה גם תניא ספ"ד. לקו"ת דברים א, ב.

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 לַעֲסוֹק בְּתוֹרָה וּמִצְוֹת (הנקראים במשנה זו תְּשׁוּבָה וּמַעֲשִׂים
 2 טוֹבִים), כִּי־נִשְׁעַל־יְדֵי־זֶה נִמְשָׁךְ עֵינָיו הַשָּׂכָר שֶׁהוּא עֹנֵן
 3 גִּילּוּי הַעֲצָמוֹת שִׁיחָה כּפּוּעַל אַחֲרֵי תַחֲתֵית הַמַּתִּים, כּמּבּוּאָר לַעֲלֵל.
 4 וְזֶהוּ גַם מֵה שִׁכְתּוּב וַיְחִי יַעֲקֹב בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם שִׁבְעַ עֶשְׂרֵה
 5 שָׁנָה, שִׁמְפָּרֵשׁ וּמִפְרֹט אֶת
 6 מִסְפָּר הַשָּׁנִים שְׁחֵי בְּאֶרֶץ
 7 מִצְרַיִם, וְאֵינוֹ כּוֹלֵל אוֹתָם עִם
 8 שְׁאָר שְׁנֹת חַיָּו, אֲלָא מְחַלֵּק
 9 אוֹתָן בְּפָנָי עֲצָמָן, וְהַמַּעֲנָה
 10 לַשְּׂאֵלָה זֶה שֶׁנִּשְׂאֵלָה בְּתַחֲלֵית הַמַּאמֵר
 11 הוּא דְכִינֵן שְׁאֲמִיתִית עֹנֵן
 12 הַחַיִּים הוּא דְוָקֵא עַל־יְדֵי
 13 הַיְרִידָה לְעוֹלָם הַזֶּה, הַגָּה
 14 בְּעוֹלָם הַזֶּה גּוֹפָא עֲצֻמוֹ הַרְי זֶה
 15 בְּמִצְרַיִם דְוָקֵא, וּלְכֵן הַפְסוּק
 16 מְבַדִּיל וּמְדַגֵּשׁ אֶת שְׁנֵי חַיָּו שֶׁל יַעֲקֹב
 17 בְּמִצְרַיִם כְּעֵינֵן כְּפִנֵי עֲצֻמוֹ, וְהַכּוּנָה
 18 לְ"מִצְרַיִם" הַחֵל מֵהַמִּצְרַיִם
 19 וּגְבוּלֵים דְּסִדְרֵי הַשְּׂתַלְשְׁלוֹת,
 20 הַשְּׂתַלְשְׁלוֹת שֶׁל יְרִידַת הָאֵוֶר הָאֱלוּקִי
 21 מְדַרְגָּה לְדַרְגָּה בְּצוּרָה מְדוּדָה וּמוֹגְבֵלַת
 22 שֶׁהוּא עֹנֵן מִצְרַיִם (מְלִשׁוֹן
 23 מִצְרַיִם וּגְבוּלֵים) דְּקְדוּשָׁה,
 24 וְעַד לִירִידָה עַד לְמִצְרַיִם
 25 כְּפִשׁוּטוֹ, מִצְרַיִם דְּלַעֲוֵמַת־
 26 זֶה, שֶׁל הִפְךָ הַקְדוּשָׁה כְּכַתּוּב "אֵת
 27 זֶה לַעֲוֹתָה זֶה עֲשֵׂה אֱלוּקִים" וְהִנֵּנוּ
 28 שְׂדוּקָא עַל־יְדֵי בִירוֹר הַמְטָה
 29 שְׂאִין לְמַטָּה הַיְמָנָה, "מִצְרַיִם"
 30 שֶׁהִיא הַחֵלֶק הַתַּחְתּוֹן וְהַנְּחוּת בִּירוֹר
 31 בְּעוֹלָם הַזֶּה הַגִּשְׁמִי עֲצֻמוֹ נַעֲשֵׂה
 32 אֲמִיתִית הָעֹנֵן דְּ"וַיְחִי
 33 יַעֲקֹב", חַיִּים רּוֹחֲנִים אֲמִיתִים
 34 וּבְאֹפֶן דְּ"שִׁבְעַ עֶשְׂרֵה
 35 שָׁנָה", בְּגִימְטְרִיא 'טוֹב'.
 36 וּבְזֶה יוֹכֵן גַּם הַטַּעַם
 37 שֶׁבְּמִסְפָּר כְּלָלוֹת בְּמִסְפָּר הַכִּלְלִי
 38 שֶׁל שְׁנֵי חַיָּי יַעֲקֹב, מְבַדִּיל
 39 וּמְקַדֵּים הַפְסוּק אֶת הַמִּסְפָּר
 40 הַמְּוַעֲט, מִסְפָּר הַשָּׁנִים הַיְחִידוֹת
 41 (בְּשׁוּנָה מִמִּנֵּינֵן שְׁנֹת חַיִּיהֶם שֶׁל
 42 אַבְרָהָם וַיִּצְחָק, כְּמּוּבָא לַעֲלֵל בְּתַחֲלֵית
 43 הַמַּאמֵר) כִּי עֹנֵן הַמִּיעוּט מִסְפָּר
 44 הַשָּׁנִים הַנּוֹמָךְ מוֹרָה עַל הַיְרִידָה לְפַעוֹל אֶת בִּירוֹר הַמְטָה דְוָקֵא, וְכִמּבּוּאָר בְּמָקוֹם אַחֲרָי³⁴ שְׁעֵיקָר הָעֲבוּדָה בְּזִמְנָן הַזֶּה הַיְחִי וְזֶהוּ גַם מֵה שִׁכְתּוּב וַיְחִי יַעֲקֹב שְׁנֵי חַיָּו שִׁבְעַ עֶשְׂרֵה שָׁנָה, שִׁמְפָּרֵשׁ זֶה מְרוּמָזוֹ כְּלָלוֹת עֹנֵן הָעֲבוּדָה. וְהַעֲנֵן בְּזֶה, דְּהַגָּה "שִׁבְעַ שָׁנִים" מוֹרָה עַל הָעֲבוּדָה בְּשִׁבְעַ הַמְדוּת שְׂצָרִיף לְכַרְכָּן וּלְשִׁנּוּתָן, שְׂזָהוּ עֹנֵן (שִׁבְעַ) שָׁנִים, מְלִשׁוֹן שִׁנּוּי, הִנֵּנוּ לְשִׁנּוּתָם וּלְהַפְכָם לְקְדוּשָׁה. וְזֶהוּ שִׁכְתּוּב מוֹנָה וּמְקַדֵּים "שִׁבְעַ שָׁנִים" בְּפָנָי עֲצָמָן, לְפִי שִׁתְחַלַּת וַעֲיָקָר הָעֲבוּדָה (עֲבוּדַת הַבֵּינּוֹנִים, כְּמּבּוּאָר בְּתַנְיָא³³ שְׁהִיא מְדַת כָּל אָדָם) הוּא עֹנֵן בִּירוֹר וְזִיכּוּף הַמְדוּת, וְכִמּבּוּאָר בְּמָקוֹם אַחֲרָי³⁴ שְׁעֵיקָר הָעֲבוּדָה בְּזִמְנָן הַזֶּה הִיא בְּעֹנֵן הַמְדוּת, שְׂזָהוּ וְכִמּבּוּאָר בְּמָקוֹם אַחֲרָי³⁴ שְׁעֵיקָר הָעֲבוּדָה בְּזִמְנָן הַזֶּה בּוֹמָן

(33 רפי"ד. 34) מאמרי אדה"ז תקס"ה ח"ב ע' תת ואילך. ע' א'מט ואילך. מאמרי אדמו"ר האמצעי דברים ח"א ע' ד ואילך. ועוד.

ויחי יעקב בארץ מצרים שבע עשרה שנה

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

1 הגלות כאשר יש ירידת הדורות היא בענין המדות, שזהו ענין
2 כיבוש שבע עממין ברוחניות, מה-שאין-כן העבודה דברור
3 והעלאת המוחין שבפני היא עבודה קשה, שלא כל מוח
4 סביל דא, דבר נעלה שלא כל מוח מסוגל לסבול ולשאת ולהכיל ועיקר
5 הענין דברור המוחין יהיה
6 לעתיד-לבא, בימות המשיח שאז
7 יהיה בנוסף לכיבוש שבע האומות,
8 כנגד שבע המידות, גם כיבוש ג'
9 העממין קני קניזי וקדמוני,
10 שכנגד ג' המוחין חכמה בינה ודעת
11 שאי-אפשר לבררם בזמן
12 הזה.
13 ועל-ידי העבודה בבירור
14 שבע המדות, "שבע שנים",
15 באים לארבעים ומאת שנה,
16 דמספר ק"מ מאה וארבעים הוא
17 ב' פעמים שבעים. הינו,
18 שנוסף על המספר ד"שבע
19 שנים", שכאמור מתייחס לשבע
20 המידות ישנו גם המספר
21 ד'שבעים, שמורה על שבע
22 המדות כפי שהן כלולות
23 מעשר, כמבואר בקבלה וחסידות
24 שכל אחת מעשר הספירות כלולה מכל
25 העשר (למשל, במידת החדס יש חכמה
26 שבחסד, בינה שבחסד וכן הלאה)
27 שהוא ענין המשכת המוחין
28 במדות, היינו אף שברוך כלל האור
29 המאיר במידות הוא מועט ומצומצם
30 לגבי האור המאיר במוחין, לעתים יש
31 הארה של אור המוחין במידות עצמן
32 וקצה גופא ב' פעמים
33 שבעים, שעולה בסך הכול ק"מ
34 (וכפי שהוא בספירות העליונות, מעין
35 זה הוא בעשר כחות הנפש
36 שנשתלשלו מהספירות), והולך ומבאר
37 את המשמעות של המספר שבעים
38 פעמים, שהוא בסך הכול מאה
39 וארבעים.
40 והענין בזה, כפי שמבאר
41 כ"ק אדמו"ר מהר"ש
42 (שהשנה שנת תשכ"ז בה נאמר
43 מאמר זה היא שנת המאה

לשנת נשיאתו הראשונה אחרי הסתלקות אביו אדמו"ר ה'צמח צדק'
בי"ג ניסן תרכ"ו) בדבור-המתחיל במאמר הפותח בפסוק "ויחי
יעקב" ודשנת תרכ"ח³⁵, בהקדים הקושיא הידועה³⁶ בתורת
החסידות בנוגע לדוד המלך לשנות חיו היו במספר שבעים
שנה, שמצינו³⁷ בדברי חכמינו
ז"ל שדוד המלך היה ראוי להיות נפל
ולא נקצבו לו חיים משלו, אלא
שאדם הראשון נתן לו דוד
המלך שבעים שנה משנות חיו
(ולכן חסרו שבעים שנה
משנותיו של אדם הראשון
שראוי היה מלכתחילה להיות
אלף שנים, שנאמר³⁸ באזרה
שלא לאכול מעץ הדעת כי פיוס
אכלך ממנו מות תמות, ויזמו
של הקב"ה אלף שנים,
שנאמר³⁹ כי אלף שנים
בענין פיוס אתמול גו'),
וכמו כן מצינו⁴⁰ בדברי חכמינו
ז"ל שהאבות נתנו לו דוד המלך
שבעים שנה (אברהם נתן לו
ה' שנים, שנחסרו משנותיו
שהיו צריכות להיות ק"פ,
יעקב נתן לו כ"ח שנים
שנחסרו משנותיו, שהיו
צריכות להיות קע"ה כשני
חיי אברהם. ויוסף נתן לו
ל"ז שנים שנחסרו משנותיו
שהיו צריכות להיות קמ"ז
כשני חיי יעקב), ולכאורה,
פיון שדוד המלך חי בפועל רק
שבעים שנה פעם אחת, למה
הוצרך שיתנו לו אחרים ב'
פעמים שבעים שנה, הן
שבעים שנה של אדם
הראשון והן שבעים שנה של
האבות?
אף הענין הוא, ש"שבעים

(35) סה"מ תרכ"ח ע' נו. 36) ראה סה"מ צ' להצ"צ מצות מינוי מלך פ"ב. וראה גם ד"ה להבין כו' דאדם קדמאה שאל ע'
שנין תרכ"ח (סה"מ תרכ"ח ע' סב). 37) במדבר פ"ד, יב. יל"ש בראשית רמז מא. ועוד. 38) בראשית ב, יז. 39) תהלים
ז, ד. 40) זח"א קסח, א.

ביאור בדרך אפשר

ביאור בדרך אפשר

43 'דעת עליון' כפי שהוא מצד עצמו ולכן חי בפועל שבעים שנה
44 ולא מאה וארבעים שנה אף שבהחלט היתה בו גם הארה מ"דעת עליון",
45 כיוון שלא הייתה כעניין בפני עצמו אלא כפי שהיא מלוכשת ב"דעת תחתון".
46 אָמַנְם שְׁנוֹת חַיֵּי יַעֲקֹב הָיוּ קַמ"ז שָׁנָה, כִּי לְאַחֲרֵי הָעֹבֹדָה
47 בְּרֹרֵר ז' הַמְדוּת, שְׁהִיא הַתּוֹכֵן

48 הפנימי של שבע השנים המנויים בפני
49 עצמן היתה אצלו המשכת
50 המוחין במדות (ע' שנה)
51 באופן שגמשה גם 'דעת
52 עליון' כפי שהוא מצד
53 עצמו, ולכן חי עוד ק"מ
54 שנה, נוספים על שבע השנים, ב'
55 פעמים ע' שנה, דהינו הן
56 'דעת תחתון' והן 'דעת
57 עליון'.

58 וענין זה של המשכת המוחין
59 במידות בדרגה נעלית, הכולל המשכה
60 והתגלות של "דעת עליון" בדרגה
61 גבוהה, כפי שהוא מצד עצמו יתגלה
62 לעתיד-לבא, בתחית המתים,
63 כאשר הנשמות יהיו בגופים שָׁאֵז
64 יהיה עיקר הענין דקבול
65 השָׁכָר (פנ"ל), שָׁזְהוּ מֵה
66 שְׁכָתוֹב⁴¹ ביעודים של הגאולה
67 לעתיד לבוא כפי עין בעין יראו,
68 ב' פעמים עין, פעמים שבעים,
69 שְׁהָרְאִיהָ דַעֲיֵן הַתַּחְתּוֹן תְּהִיָּה
70 כְּמוֹ הָרְאִיָּה דַעֲיֵן הָעֲלִיֹן,
71 בְּאֹפֶן דִּישֵׁר יַחְזוּ פְּנִימוֹ⁴²,
72 שְׁכָל הָעֲנִינִים לְמִטָּה יְהִי
73 כְּמוֹ לְמִעֲלָה, (וכמבואר ב'לקוטי
74 תורה' פרשת ראה: "... אור אין-סוף
75 ברוך-הוא ממש שלמעלה מעלה מסדר
76 ההשתלשלות ושם מעלה ומטה שווים,
77 לכך נמשך משם להיות גילוי ביטול זה
78 למטה כמו למעלה. וזהו לעשות הישר
79 בעיני ה' אלוהיך, פירוש הישר כמו
80 ישר יחזו פנימו, דהינו לעשות ב'
81 בחינת עיניים בבחינת ישר בהשוואה
82 אחת למהווי אחד באחד ועין בעין
83 יראו וגו'") כפי שיהיה בקרוב
84 ממש, על-ידי משיח צדקנו.

1 שְׁנָה" הוּא עֲנִיֵן הַמְשַׁכֵּת הַמוֹחִין בַּמְדוּת פִּנ"ל, וּב' פְּעָמִים
2 שְׁבַעִים הֵם ב' הַדְּרָגוֹת שֶׁבְּהַמְשַׁכֵּת הַמוֹחִין בַּמְדוּת, וְהוּא
3 עֲנִיֵן דַעֲת עֲלִיֹן וְדַעֲת תַּחְתּוֹן, כַּמְבוּאָר בַּחֲסִידוּת (על הפסוק "אל
4 דעות הוי") שיש שני אופני ידיעה והכרה באלוקות, "דעת עליון" – כפי

5 שהדברים הם מלמעלה, מצד
6 האלוקות, ו"דעת תחתון" – כפי
7 שהדברים הם מלמטה מצד הנבראים
8 שֶׁהֵם ב' אֹפְנֵי רְאִית הַעֵיֵן
9 ('עין' מספרו 'שבעים'),
10 כלומר שתי נקודות-מבט שונות עין
11 שלמעלה ועין שלמטה.
12 וְזֶהוּ הַחִילּוֹק הַהִבְדֵּל שֶׁבֵּין ע' ו'
13 שְׁנָה דְאָדָם הָרְאִישׁוֹן לַע' שְׁנָה
14 דְהָאֲבוֹת, שֶׁהֵם שְׁתֵּי הַפְּעָמִים שֶׁל
15 שְׁבַעִים שָׁנָה שְׁנִיתוֹן לְדוֹד הַמֶּלֶךְ,
16 כְּאִמּוֹר, שֶׁע' שְׁנָה דְאָדָם
17 הָרְאִישׁוֹן הוּא עֲנִיֵן דַעֲת
18 תַּחְתּוֹן, עֵיֵן שְׁלִמְטָה הַמְבַט
19 וְהָרְאִיָּה בְּאִלּוּקוֹת כְּפִי שְׁהוּא מִלְּמַטָּה.
20 וְע' שְׁנָה דְהָאֲבוֹת הוּא עֲנִיֵן
21 דַעֲת עֲלִיֹן, עֵיֵן שְׁלִמְטָה
22 הַמְבַט וְהָרְאִיָּה בְּאִלּוּקוֹת כְּפִי שְׁהוּא
23 מִלְּמַעֲלָה.

24 וְזֶהוּ שֶׁגַם אָדָם הָרְאִישׁוֹן וְגַם
25 הָאֲבוֹת נִתְּנוּ לְדוֹד ע' שְׁנָה,
26 שְׁעַל-יְדֵי-זֶה הֵיָּתָה אֲצִלּוֹ לֹא
27 רַק הַמְשַׁכֵּת דַעֲת תַּחְתּוֹן'
28 שְׁהִיא הַתְּגִלּוֹת אִלּוּקִית בְּדִרְגָה נִמְכּוּה,
29 לְפִי תְּפִיסַת הַנְּבִרָאִים הַתַּחְתּוֹנִים אֲלָא
30 גַם הַמְשַׁכֵּת דַעֲת עֲלִיֹן'
31 הַתְּגִלּוֹת אִלּוּקִית בְּדִרְגָה גְּבוּהָה, כְּפִי
32 שְׁהִיא לְמַעֲלָה. וּמְפַל־מְקוֹם הָיָו
33 שְׁנוֹת חַיֵּי שְׁבַעִים שְׁנָה
34 בְּלִבְד, וְלֹא מֵאָה וָאַרְבַּעִים כִּי
35 עֵיקַר עֲנִיָּנוּ שֶׁל דוֹד, סְפִירַת
36 הַמְּלָכוֹת, הַסְּפִירָה הָאַחֲרוֹנָה
37 וְהַתַּחְתּוֹנָה, הוּא עֲנִיֵן דַעֲת
38 תַּחְתּוֹן, וְמֵה שְׁנִמְשָׁךְ אֲצִלּוֹ
39 דַעֲת עֲלִיֹן (ע' שְׁנָה
40 דְהָאֲבוֹת), הָרִי זֶה רַק דַעֲת
41 עֲלִיֹן' כְּפִי שְׁנִמְשָׁךְ וּמִתְּלַבֵּשׁ
42 ב'דַעֲת תַּחְתּוֹן, אֲבָל לֹא